XXVI. évfolyam. Celldömölk, 1930. március 16. 11. szám. Ára 20 fillér

KEMENESALJA

Megjelenik minden vasárnap reggel.
Előfizetési ár: negyedévre 2 pengő, félévre 4 pengő, egész évre 8 pengő.
Hirdetés díja előre fizetendő.

POLITIKAI LAP.
Felelős szerkesztő és kiadó:
DINKGREVE NÁNDOR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Dinkgreve Nándor könyvnyomdája Celldömölkön ide intézendők a szellemi részt illető közlemények hirdetések és mindennemű pénzügyletek

Magyar tábortüz.

Irta: Szabó István.

1848. március 15-ike a magyar lélek tábortüze a magyar éjszakában.

Ezzel van [illegible] egész múltjának története. Vágya, aggodalma, sóhajtása, lelkesedése, álma; törekvése, költészete, dala, öröme, fájdalma, szélhuzása, egyetértése, lanyhasága, szivóssága, könnyelműsége, komolysága, hanyatlása, emelkedése, megaláztatása, dicsősége. Ami hibája, bune volt, az a tüznek szürke hamva; ami erénye, kiválósága volt, az a tüznek szines, lobogó lángja. Ezért oly csodás és varázslatos e tüznek ragyogása.

E tábortüzet felszitó szikra az égből hullott alá a magyar nép lelkébe, amikor az isteni gondviselés elindította történelmi utjára s fényét nem veszitette el a legsötétebb éjszakákban s a legfényesebb nappalokon sem. Versenyt lángol, a puszták sivatagján, erdők mélyén felgyujtott vándor- s harci tüzek fényével, amikbe belesóhajtották fáradalmaikat, beledalolták örömüket, bánatukat, belepengették vitézségüket, diadalukatt beleálmodták vágyaikat, terveiket a dicső elődök. Izzott a természet ezernyi pontján parázsló égi szeretet visszfényében, amik által a Teremtő beszélt szent hivatásra elküldött népéhez. Nemessé vált a keresztény vallás tiszta lángolásában. Nőttön-nőtt, sziporkázott, villámlott a viharok fergetegében, a megaláztatások mélységein, a dicsőség nyilt magaslatain a tatárjárás romhalmaza felett, az Anjouk, Hunyadiak babéros útjain, a mohácsi temető sirhalma mellett, a német és török uralom sivár világában dacosan álló végvárak életre-halálra gyult harci tüzében a Tököly és Rákóczi lobogók mámoros diadalai alatt, a kuruc tárogatók bánatos hangjánál s szent lángolással vetett lobbot az évszázadokra terjedő zsarnoki elnyomatás csillagtalan egében, hogy örök tábortüze legyen a szabadságra teremtett, csakis szabad hazában élni tudó és élni akaró magyar nemzetnek.

1848. március 15-ike valóban a magyar lélek *örök* tábortüze a magyar nemzet életében.

A magyar *hitnek* tüze, amelynek lángja az égig ér s szent borulással takarja be a honszerető Árpádnak s nemes fejedelmi s királyi utódainak és népünknek égi örökségül adott, drága magyar hazát.

A magyar *szeretetnek* tüze, amelynek lángja eggyéolvasztja a magyar haza magyarjait és áldozatos munkába állitja egymásért s a drága magyar hazáért.

A magyar *reménységnek* tüze, amelynek lángja átfogja az ezeréves Magyarország határait s feléget, elperzsel mindent, amik galádul kivették e szent határokat a jogos magyar kezekből.

De nagy, magyar *próbatüz* is; a magyar *lelemrehivás* fáklya-tüze, amely megpróbálja s letemre hivja sorra a magyar nemzet fiait és leányait. Megszégyenit, vagy felemel. Megolvaszt, megsemmisit, mint hasznavehetetlen salakot, vagy megtart, kiválaszt, mint nemes, értékes elemet.

Álljunk e szent tüz fényébe, magyar testvéreim! Hadd dőljön el, ki az igaz magyar, ki az áruló. Ki az, aki akar is, tud is dolgozni hazájáért. S ki az, akit csak az önérdek, haszonlesés, haszonnyeres köt e haza rögéhez.

Csakis igy lesz tiszta a *jelen* képe.

Mi pedig, akik magyar lelket s magyar lélekben magyar tábortüzfényt hordozunk, tömörüljünk egy táborba s szálljunk elszánt küzdelembe jogos tulajdonunkért.

Csakis igy bontakozik ki a *jövendő* tiszta képe s valósul meg magyar álmunk, magyar vágyunk, magyar akaratunk: az ezeréves *Nagymagyarország* feltámadása.

Talpra magyar!

Trianon rabigája alatt görnyedő, meggyötört magyarok! Hozzátok szólok a szabadság szent ünnepén. Megérzi-e a lelketek a szent felhivást? Van-e még remény, lelkesedés, küzdeni akarás vergődő lelketekben?

Évek hosszu sora óta ünnepeljük e napot, a szabadság dicső hajnalának emlékére. De hogyan ünnepelünk ma? Kél-e visszhang a szivekben? A háromszinü lobogók integetnek, a harangok csengve hivogatnak az ünnepre. Menjünk? Ünnepeljünk? Igen! Vessük le a gyász gunyáját, öltsük fel helyette a remény zöld köntösét! Szálljunk az emlékek szárnyán a mult dicsőségének forrásához. Üdítsük fel csüggedő lelkünket e forrásból, mely kitartást, reményt nyujt. A fásult lelkek zárát törje össze e szent felhivás »Talpra magyar!«

Régen elhangzott a hősök ajakáról e szent eskü: »Rabok tovább nem leszünk!« Régen volt! De ma ujra dörgi felénk a mult ködéből a márciusi ifjak szabadságért küzdő lelkes csapata. Ma ujra aktuális, ujra a miénk!? Mert a természet zsendülésekor nem gondolunk a sötét elmulásra, lelkünkben felébredt az élni akarás. De a szabadság ünnepén sem foglalkozhatunk a megsemmisülés gondolatával, mert: »Az nem lehet, hogy annyi szív, hiába onta vért s keservben annyi hü kebel szakadt meg a honért!... Még jönni kell, még jönni fog egy jobb kor!« »Lesz még egyszer ünnep e világon!«

A magyart az Isten különös kegyelme védte ezeréven át! Nem dőlt sirba, bár a szélén sokszor állt! A boru, mely ráült hona egére, csakhamar elmult, hogy a fényesség, a dicsőség még nagyobb legyen! Testvéreim! Istennek V. parancsolata nem szól nekünk addig, amig bennünket porba tipornak, amig az igazság bilincsben nyög. Ölj! És századszor is ölj!! A bosszu angyala vezessen minden magyart azon az uton, melynek végén ott áll a szabadításra váró megláncolt igazság! Jogunk van erre s vallást is teszünk rá a márciusi ifjak lelkesedésével: »Lemossuk a gyalázatot!«

Ünnepel március 15-én az ország apraja-nagyja. De, ha e nap alkonyán mindenki napirendre tér a történtek felett, ón, akkor a tátongó sir, melyet a vijjogó saskeselyük tábora vesz körül, elnyel bennünket! Igy hiába várjuk a jobb kor eljöttét! Fölöttünk a hullámok összecsapnak s az igazság, a dicsőség, a szent szabadság örökre sirba dől. A multé lesz!

De nem! Hiszem és vallom, hogy az ünneplők nagy része megérzi e nap fontosságát, lelkesitő felhivását! Újra felharsan a szivek, a lelkek szent vallástétele: »Rabok tovább nem leszünk!« A zászló vérvörös szine lángra lobbantja a szunnyadó lelket s a fehér buzdit a szabadság kivivására. A zöld pedig, mint egy örök reménysugár, odairja a lelkek mélyére: »A magyar név megint szép lesz, Méltó régi, nagy hiréhez«. Megértettétek magyar testvérem? A haza hiv! Ne csüggedjetek, várjátok a napot, amikor felharsan teljes erővel a: »Talpra magyar!«

Lan—dor.

Adomány. A Szombathelyi Takarékpénztár R. T. celldömölki fiókja a rk. polg. leányiskolának 30 P-t adományozott, amiért ezuton is legbálásabb köszönetét fejezi ki az Igazg.

Szőlőoltványok sima és gyökeres alanyvesszők és hazai gyökeres vesszők fajtisztán teljes szavatossággal kaphatók:
Badacsonyvidéki Szőlőtelep Kezelősége Tapolca (a Balaton mellett.)

Üzenet a francia Rivieriára.

A küldött ibolyák hervadoznak régen,
Néha mesélgetnek alkonyok csendjében:
Valaki elment messze-messze tájra,
Francia Riviera szép vidékét járja.
Gondolati néha mégis hazaszállnak...
Egy kis falujába bus Magyarországnak.
Most mire tavasz lesz, itt a magyar tájon,
Arra majd visszajön — mert én visszavárom!

Dalok fehér szárnyain én is messzeszállok,
Francia Riviera szép vidékén járok...
Csókolgatva fogad a virágok száza,
Amodébb integet, hűs narancsfák árnya.
Ott az örök tavasz mese városában,
Valakinek sugom hófehér ruhában:
Mire majd tavasz lesz a drága honi tájon,
Arra majd visszajön — mert én visszavárom!

CSAJBÓK LIDIKE.

H E HELLER E R
ujdonság BARSAJT
D E DERBY B Y

Misszió Celldömölkön.

Lapunk korábbi számában jeleztük már, hogy P. Müller Lajos és P. Timár Máté jezsuita atyák szent missziót tartanak a helybeli apátsági templomban. A szent misszió szombaton kezdődik, melynek napirendjét az alábbiakban közöljük:

Március 22. szombat. A szent misszió kezdete. Este 6 órakor bevezető ájtatosság. Jándi Bernardin dömölki apátur Jézus nevében megnyitja a missziót s átadja a stólát, mint a lelki hatalom jelvényét a missziós pátereknek. Erre intonálja a Veni Sancte Spiritust és a hívő nép a Jöjj el Szentlélek kezdetű éneket énekli. Utána megkezdődik az első missziós szentbeszéd. A prédikáció végén áldás. A ciboriumot csendben kiteszik és a pap így imádkozik háromszor: Mária, ó Mária, bűnösök menedéke! mire a nép feleli: Könyörögj érettünk! Most következik az ugynevezett csendes ima. Mindenki hallgat a templomban, csak a nagyharang zug addig, mig az emberek körülbelül 3 Miatyánkot és 3 Üdvözlégy Máriát mondanak. Ennek végeztével csendes áldás a ciboriummal. Kimenőre: »Áldj meg minket Jézus« kezdetű ének. Igy történik az esti ájtatosság mindennap, kivéve az ünnepélyeket.

Március 23. Vasárnap. Reggel 6 és 7 órakor csendes mise. 8 órakor az iskolás ifjuság orgonás miséje. 9 órakor miszsziós szent beszéd, utána nagymise. Este 6 órakor missziós szentbeszéd, utána áldás. A délutáni litánia elmarad.

Március 24. Hétfő. Reggel 6 és 7 órakor csendes mise. 9 órakor miszsziós szentbeszéd, utána orgonás mise. Délután 2 órakor az iskolás gyermekek és ifjuság oktatása, utána ugyanezek gyóntatása az esti prédikációig. Este 6 órakor missziós szentbeszéd, utána áldás.

Március 25. Kedd. Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepe. Reggel 6 és 7 órakor csendes mise. 8 órakor a Szivgárdisták jubileumi miséje és jubileumi szentáldozása, az összes tanuló ifjuság közös szentáldozása. 9 órakor missziós szentbeszéd, utána nagymise. Délután fél 3 órakor szülők oktatása (I. rész). Litánia elmarad. Este 6 órakor missziós szentbeszéd, utána áldás.

Március 26. Szerda. Reggel 6 és 7 órakor csendes mise. 9 órakor miszsziós szentbeszéd, utána csendes mise. Délután 2 órakor a Mária-kongreganisták és a felnőtt leányok oktatása, utána ugyanezek gyóntatása az esti prédikációig. Este 6 órakor missziós szentbeszéd.

Március 27. Csütörtök. Reggel 6 és 7 órakor csendes mise. 9 órakor missziós szentbeszéd, utána orgonás mise és a leányok közös szentáldozása. Délután 2 órakor a Kath. Legényegylet, leventék, cserkészek, nőtlen fiatal emberek oktatása, utána ugyanezek gyóntatása az esti prédikációig. Este 6 órakor missziós szentbeszéd.

Március 28. Péntek. Reggel 6 és 7 órakor csendes mise. 9 órakor miszsziós szentbeszéd, utána orgonás mise, a legények közös szentáldozása. Délután 2 órakor a szülők oktatása (II. rész), utána ugyanezek gyóntatása az esti prédikációig. Este 6 órakor szentbeszéd és a családok ünnepélyes felajánlása Jézus szentséges Szivének.

Március 29. Szombat. Reggel 6 és 7 órakor csendes mise. 9 órakor missziós szentbeszéd, utána csendes mise és a szülők közös szentáldozása. Délután 2 órától kezdődöleg szent skapulare feladása, utána gyóntatás. Este 6 órakor ünnepély a Boldogságos Szüz Mária tiszteletére. A kongregánisták ünnepélyes menetben vonulnak be a templomba, utána szentbeszéd, litánia és ünnepélyes felajánlás. Ezen alkalommal a szépen diszitett kegyoltár előtt a Mária-leányok egy uj énekkel fognak kedveskedni a Szüz Anyának.

Március 30. Vasárnap. A szent misszió utolsó napja. Reggel 6 és 7 órakor csendes mise. 8 órakor a tanuló ifjuság orgonás miséje közös szentáldozással. 9 órakor missziós szentbeszéd, utána nagymise. Délutáni litánia elmarad. Este 6 órakor szentbeszéd és pápai áldás, utána szentségi körmenet a legméltóságosabb Oltáriszentség tiszteletére gyertyafényben, végül Te Deum.

Március 31. Hétfő. Reggel szentmisék és betegek gyóntatása. 9 órakor Requiem a plébánia elhunytjaiért, különösen elhunyt hőseiért, rövid szentbeszéddel.

A misszió ismertetését és napirendjét tartalmazó hirdetményt a plébánia hivatal a hivők között külön is szétosztatta.

CONTINENTAL SZÁLLODA BUDAPESTEN
VII. Dohány-ucca 42—44. Távirat: Continentalotel.
a vidéki uri közönség igazi otthona.
Tisztaság. Kényelem. Előzékenység.
Minden szobában hideg-meleg folyóviz, központi fütés.
Egy ágyas szobák árai: 5, 6, 7, 8, 9, 10 pengő.
Két ágyas szobák árai: 8, 9, 10, 12, 14, 15, 16 pengő.
Szobák telefonnal. Szobák fürdőszobával.
ELSŐRANGU ÉTTEREM! ZENE! TÁNC!

Jó falat — rossz falat, kutágast, kerítést, száraz fatörzset, kaput, lugast, pergolát széppé, bájossá tehet, ha befuttatja rózsával. Husz futórózsa a legszebb fajtákban csomagolva 15 P. Oktató árjegyzéket ingyen küld Ünghváry József faiskolája Cegléd.

Márciusra.

Füstölgő romok közt, csak kis szikra vagyok,
Amely ropogva ég!... Látjátok magyarok?!..
...A hang vagyok, mely száll: sikoltva bércen át...
...Bejárom, mint szellem, e meggyötört hazát!

Tavasznak kezdetén, március idusán:
Sirva jár a lelkem, Kárpátok havasán!
Sikoltva zug a szél, hideg a napsugár,
Köröttem minden még, egy szebb tavaszra vár!

Busan szól Kassának vén tornyából a hang...
— Hozzátok esdekel véreim a harang! —
Nagy Rákóczink lelke száll a szelek szárnyán!...
Krasznahorka kiált: „Ne hagyjatok árván!"
Üzen Erdélyország! — Tudjátok, mit akar? —
Lerázni bilincsét s biztat: „Talpra magyar!"

Fáj az emlékezés, mert óh mivé lettünk?:
Árpád unokái már nem is élhetünk!!

— Szabadság ünnepén tartsd esküre karod
S dörögd a világnak, hogy hazád akarod!
A hazát, mely tied, jog és törvény szerint,
Hiába tépték szét, nagy lesz az még megint! —

„Uram, ki bölcs voltál, vagy és maradsz: halld, halld
A szivemből jövő halkszavu jajt, sóhajt!
Nem vagyok vad pogány s nem szór átkot ajkam,
De bocsass meg Isten, ha erőt vesz rajtam
A gyötrő fájdalom, ha gyülölet hevít!
Ha lázadó leszek! Oh ne büntess senkit
Azért, ha felkiált igazságért hozzád!
Lásd, hisz elveszünk mi, ha igy megy ez tovább!
Szivünk hevitője, mi nyugodni nem hágy:
„A tündöklő napfény, az arany igazság!"
Halld meg Uram szavunk, forditsd felénk orcád,
Hadd legyen, mint régen: diczőnek, nagy ez ország!
Ezt kérjük csak tőled március idusán!
— „Hozd már a szebb tavaszt a rideg tél után!"

Lan—dor.

Fajbaromfi tenyésztés.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter ur őnagyméltóságának hathatós erkölcsi támogatása mellett országszerte nagy érdeklődés mellett indult meg a Magyar Országos Baromfi-Fajnemesitő és Export Szövetkezet működése, mely áldozatot nem kimélve, hatalmas erővel kezdte meg a nagy célt. Magyarország elsatnyult parlagi baromfi állományának nemesitését.

Értesülésünk szerint március hó 1-én megkezdte a szövetkezet a Leghorn és Rhode-Izland naposcsibék szétosztását, melyet a jelentkezés sorrendjében március és április hónapokban eszközöl, mert ezen hónapokban keltetett tojások jércéi már novemberben rendesen tojnak s igy az alig 4—5 hónapi fáradságot és élelmezést bő tojáshozamukkal busásan visszafizetik, mig a későbbi kelésűek rendszerint csak a következő év március havában kezdik el a tojást, vagyis tulajdonosuk körülbelül 4 hónapig hiába etetett s igy az elmaradt eredmény miatt csak bosszuságot szerez magának. Az ország legtöbb vidékén, ahol a lakosság már tudatára ébredt a megkezdett munka óriási nemzetgazdasági jelentőségének, mind tömegesebben árasztja el a szövetkezetet csibe megrendelésekkel, hogy mielőbb részt vehessenek a manapság ugyszólván legtöbb hasznot nyujtó baromfitenyésztésben.

Járásunkban is megindult a mozgalom s máris több igénylés történt, sőt többek kivánságára a szövetkezet igazgatója vitéz Párdy Imre, aki országunk egyik el[illegible] szakértője, meg is i[illegible]nap délután 3 órakor [illegible]gytermében készségg[illegible]tő előadást az okszer[illegible] baromfitenyésztés[illegible]tetni fogja egyuttal [illegible]dését és célját. Ragy[illegible] kedvező alkalmat, [illegible] számosabban az e[illegible] meg, hogy Kemenes[illegible] a baromfitenyésztés[illegible]ött lesz az egész or[illegible]

A m[illegible] viszonyok között m[illegible]kezik a befektetésh[illegible]el, tehát a nagy ha[illegible]fitenyésztést sem tudj[illegible] nincs hozzá pénzünk, [illegible]jik a szövetkezet [illegible]ert lehetővé teszi, ho[illegible] elkezdhessük a tenyés[illegible]sibéit, amit a legkiv[illegible] földi tenyészetekből [illegible]vig kamatmentesen [illegible]k a kapott baromfia[illegible]rmészetben visszaad[illegible]bét és pedig 8 tojást, [illegible] naposcsibe beszerzés[illegible] a felénél.

Vid[illegible] udvar, ahol egy kis [illegible]s költséggel ne lehet[illegible]ő üzemágra rátérni, [illegible] más, csak egy kis [illegible] kis tanulás, hogy a [illegible]elően mi is olyan ha[illegible]unk, mint a művelt [illegible]egetett népei, ahol a b[illegible] pária, mint nálunk, [illegible]sznot nyujtó háziállat, [illegible] hogy a leggondosa[illegible]tos, jóságos bánásmó[illegible] vissza, hogy nehéz m[illegible]mával megkönnyite[illegible]n.

Ör[illegible] vitéz Párdy igazgatót[illegible]méjét hivatott a vezeté[illegible]zet megvalósitani, k[illegible]r szivünkkel, hogy az [illegible]ult baromfitenyésztés[illegible] pengőről 31 millió p[illegible]mfiexportját, a szöve[illegible]désével, sikerüljön r[illegible]latt ismét a régi ma[illegible], hogy exportunkkal [illegible] küzdhessük fel magu[illegible] azt is, hogy végre a[illegible]e is megértse, hogy a[illegible]ária minő hatalmas n[illegible]aporulatot képes ter[illegible] belássa azt, hogy ne[illegible]várnunk a segitséget, [illegible] törekedjünk azon, h[illegible]minek látszó elhanya[illegible]tésből minél többet p[illegible]

K.

[illegible]d.

Ügy[illegible]rasz váró időhöz, mint [illegible] templomi ének, tompa hi[illegible]kegyetlen, a tél utócsapá[illegible]yomában megjelenik a [illegible]pa viz, se eső, se jég, [illegible]padék.

A [illegible]ráltozás. Olyan álhatatlan[illegible] jön, mint minden vá[illegible]i helehallatszanak a [illegible]z ablakot, ijesztő, nyugtala[illegible] teszik a világot. Mégis [illegible]ünk volna, ha elmarad, [illegible]ség, amit előidéz, voltaké[illegible]tél hurcolkodása. Elindul [illegible] szél a nyomában [illegible]tszik, hogy az összecso[illegible]nelyike kibomlott

a nagy sietségben, ezért esik a tavaszi levegőben a téli hó, a marcinsi hó. Jó jel ez mégis, mert ugylátszik a telnek sietnie kellett a költözéssel, ezt fütyüli a bőjti szél is, minél dünösebben fuj, annál jobban.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Gefin Iván kir. járá-birosagi telekkönyvvezetőt a IX-ik fizetési osztályba nevezte ki; Kovats Julia kezelőnőt pedig a XI ik fizetési osztalyba irodasegédtisztnővé nevezte ki.

Meghalt a nótáskapitány. Frater Lóránt a hires nótaköltő, aki varosunkban a multi ev őszén nagy nótaestet rendezett, Budapesten csütörtökön 58 éves korában váratlanul meghalt.

Képviselőtestületi ülés. Képviselőtestületünk pénteken tartott ülésén az alábbi ügyeket tárgyalta le:

Özv. Agoston Istvánné illetőségét a képviselőtestület elismerte, de a legminimálisabb dijat 30 pengőt meg kell fizetnie. Ezt a 30 pengőt fizetheti havi 2 P-ős részletekben is.

A Himző uccai lakok kérik az ucca rendezését. Az ugynevezett pityervariak is kérik az átjáró és a villanyvilágitás végleges rendezését. Mindkét ügy az épitési bizottsag elé kerül.

Egevart Gyula portáldij visszatérítést kér a községtől. A képviselőtestület a kérelmet nem vehette figyelembe. A községházában több helyiség szabadul fel. Ezek bérbeadása végett pályázatot hirdet a képviselőtestület.

Tüdőbetegt gondozo a volt korhazi épületben — most Leitner jegyző lakása — nyer elhelyezést.

Németh Ottó és társai kérik, hogy a levagandó állatok után ne kelljen mérlegbért fizetni a henteseknek, mivel a leölt állatok sulya után amugyis forgalmi adót fizetnek a husiparosok. A képviselőtestület elengedi a mérlegdijat, mert meltanytalan, hogy forgalmit is, meg mérlegdijat is fizessenek. Egyébként is állatonként csak 80 fillért tesz ki a mérlegdij.

Molnár Béla volt villanytelepi műszaki vezető illetőséget kér, melyet 80 P lefizetése ellenében engedelyezett a képviselőtestület.

A varosi homokbányában kavicsot 2·20, homokot 1·80 pengőért szolgálnak ki ezutan.

Helypénzpotlék rendezéséhez a képviselőtestület hozzájarul.

Sallér-féle utrendezésnél még fennmaradó telek eladását javasolta az elöjaroság. Csoknyay József képv. tag azt inditanyozta, először rendeztessék ez az utrész a megkivanható és helyzethez illő módon, mert mig ez meg nem történik, nem lehet tudni, milyen területet igényel a végleges rendezés. A rendezés módjának ismertetése utan a képviselőtestület ugy határozott, hogy az egész ügyet az épitési bizottság elé utalja végrehajtás végett.

Nagy Gyula vendégiős azt kéri, hogy a vásártéren egy állandó bódét épithessen, hol vásárok alkalmával

Vita után a képviselőtestület a bodé épitése ellen foglalt állást, ellenben továbbra is megengedi, hogy Nagy Gyula a szokott módon szutan is mérhet szeszesitalokat a vásárok alkalmával. Erre egyébként a pénzügyigazgatóságtól engedélye van.

A polgári iskola fenntartási költségét a község viseli, de a megszabott költségeket néha tullépik, most a képviselőtestület ugy határozott, hogy a megszabottnál nagyobb költségeket nem fizet, mert a község teherbiró képessége nem bir el a mainal nagyobb megterhelést.

Sós József iparostanone visszahonositásahoz a képviselőtestület beleegyezését adta.

Szemétkihordás és szemétgyűjtőtelepre vonatkozó elöljárósági jelentést tudomasul vették.

Vásári marhalevél kezelést később fogják rendezni.

Az uj uccanevek miatt háztáblákra lesz szükség. Az elöljáróság több cégtől kért erre árajánlatot, de a helybeli vaskereskedőktől nem, Abrahám István és többek hozzászólása után a képviselőtestület ugy határozott, hogy felhivandók a helybeli kereskedők és amennyiben elfogadható arakat adnak, nalok rendelendők meg a táblák.

Végül ismertetve lett a pordömölki templom restaurálása ellen beadott felebbezés.

Községi birévválasztások a celli járásban. Az általános községi választások a celli járásban megtörténtek. Ez alkalommal birává valasztottak a következőket: Kemenesmihalyfa Somogyi Gyula, Nemeskocs László Gyula, Kemenespálfa Laczy Sandor, Izsakfa Kertész Pál, Egyházashetye Hajos István, Kisköcsk Sebestyén Mihaly, Nagyköcsk Hoppert József, Kemenaskápolna Török Géza, Ostffyasszonyfa Mihatni Károly, Csönge Sárody József, Janosháza Kiss Ferenc, Nagysimonyi Sebestyén Károly, Alsómesteri Simon Geza, Felsőmesteri Topler Géza, Papoc Lukacs József, Kenyeri Toth József, Rabakecskeld Varga János, Kemenesmagasi Molnar István, Szergény László Balint, Magyargencs Móger Sándor, Kemeneshőgye-z Dobrente Karoly, Boba Nagy Sandor.

Tanulnz. A tavaszi idő beálltával a CESE tennisszakosztálya megkezdi működését. A szakosztály vezetősége ezuton is felkéri az érdeklődőket, hogy belépési szandékukat a szakosztály elnökével (Berzsenyi Janosits Miklós mernök) tudatni s a folyó hó 21-én este 8 orakor a Korona szallo éttermében tartandó alakuló értekezleten résztvenni sziveskedjenek.

Március 15. Varosunkban az elmult évekhez hasonlóan az idén is lélekemelő ünnepséggel ünnepeltek meg a szabadságharc ünnepet. Reggel 9 orakor az összes felekezetek templomaiban istentiszteletet tartottak, amelyen a tanuloljusag, hatosagok, egyesületek és nagy közönség vett részt. Delutan 3 orakor a hősi szobornal a mult számunkban közölt műsor szerint folyt le az ünnepség.

A Leányok Mária kongregációjának marcius 4-en tartott farsangi házi estelye. Sajátságosan kedves és előkelő estélyt tartottak a Leányok. Ambicióval és jókedvvel előadott egyfelvonasosak meg az éjtélig tartó tánc kellemes és emlékezetes befejezése volt az idei hosszu farsangnak. Ha az ember mindent el akarna mondani az előadásról, igazán [illegible] rutinnal találkozott. »A menyasszony« monologban kedves és bájos naivságával igazi, jókedvű és temperamentumos leányleiket mutatott be Viniczay Manci.

»A nőkerdés«-ben kiválóan alakitották a különböző női karaktereket: a komoly és mélyérzésű Vajai Gizi, a szeleburdit Horváth Gizi, a szellemes ironikust Zacsik Bözsi, a tudósnőt Horváth Irén, a csöndes elmelyedőt Sztak Terus. Igazán megéreztették, milyen mindegyiknek a szerelme és hogyan aranyozza meg az igazi vonzalom a különféle kedélyű leleket. A tengeresz hadnagy Horváth Feri az üde, fiatalos, hamvas szerelmet alakitotta kitűnő megérzéssel. Hoppert István a derűs, nyugodt szeretővel szinezte ki a képet.

»A kékszakall« humorával reális életképet ad. Szemben áll a provinciális intrikus, eleven nőkkel az uj női tipus: az izzig-vérig nő, aki megállja ugy a helyét, mint a férfi, jellemén nyomokat hagy ugyan a tudomany, az egyetem, de szerelme annál érettebb, transcendentálisabb és a modern férfi benne találja meg a párját, az igazit, mig az intrikus, a vidéki egyszerű, naivan ő gondolkodásán keresztülnéz és lemosolyogja. Ezt a ket világot nagyszerűen megérezték a szereplők. Nagy Margit, Vaszily Piroska, Takács Ilus a kiavároni, kisszerű játékait játszó, kis körükben maguknak nagy jelentőséget tulajdonitó nőket, Fekete Ilonka az intellektüelt élte át nagyon jó megláttassal. Horváth Feri pedig ebben az alakításában is megtalálta a mai kornak külsőleg talán érdekhajhászó, de lelke mélyén az értéket kereső, megbecsülő férfit. A szobafan pedig, akinek esze és látása felett [illegible] a asszonyait senki se felejti el a kis Pongracz Mariskánál.

»Az udvari bal« emelte a hangulatot a legmagasabbra. Minden grotesk[illegible] mellett is annyira igazi valóságot elsőrangu erővel adta Horváth Feri. A takarékos bőrönner, a hideg üzletember gyönge oldala, meg nem magyarázható vonása, hogy a királyi kegy mennyire elveszi szamitását, kiforgatja valóját és tullépi saját énjét. Pintér Rózsi hűen adta ennek a körnek leányleiket és Csányi Cuni pompásan eltalálta ennek a társadalmi körnek otthoni hangjat. Szabó Annus az [illegible] mutatta be a finomabb, nagyobbra hivatott tipussal. Mógor Manci pedig a szobalány szerepében fellépésével, szavaival utánozhatatlan ügyességgel adta a hangot a lipótvarosi környezetnek megfelelően. Fekete Feri megmutatta az illemtanar leiket, aki szinte sajnalja tudomanyat és szereti — urait. Krepsz-Sebestyénné jobb házmestert aligha találtak volna, de olyan lelkiismeretes inast sem, mint Csányi Laci.

Az érdem Uhlar Gyula igazgatót illeti. Ő latta meg, mi van a darabok mélyén, ő dolgozta és csiszolta ki a jelenetek. Az ének az ő hozzáértését dicseri. A rendezés nagy munkájában minden cselekvésre kiterjedt a figyelme. Megtervezte a szobaberendezést paratlan ügyességgel. Elővarázsolt mindent, amit csak a deszkáktól lehet varni. Hogy nemcsak szavak peregtek, hanem cselekmény, drama volt, az Uhlar Gyula műve, aki drámai érzékével leiket öntött a darabokba és szereplőkbe. Az meg egészen természetes, hogy mindenütt a megfelelő leiki strukturát használta fel. Multvasárnap délutan az előadást megismételtek, telt ház mellett.

Viharok mindenfele. A mult héten országszerte dultak a viharok. Folyó hó 12-en reggelre a Győr—szentgotthárdi vonalon Porpác—Sárvár és Vinar—Mezőlak között olyan vihar vonult keresztül, melyre még idős emberek sem emlékeznek ezen a vidéken. Porpac—Vép között elsodorta a tavirda oszlopokat és biztonsági berendezéseket. A tavirda oszlopokat, vezetéketet a palyara dobta, miáltal a vonatok csak igen nagy késéssel közlekedhettek. Mezőlak—Vinar között majdnem emberáldozatot is követett, amennyiben a palyaőr az eltépett huzal összekötözése végett felment a tavirda oszlopra és abban a pillanatban egy erős szélroham kitépte az oszlopot és az őrt a sinekre vágta. A sályosan sebesült palyaőrt beszállitottak a kórházba. A vihar egyébként nagy károkat okozott mas vidékeken is.

Autobusz-szerencsetlenség Papán. Pápa város belterületén közlekedő autobusz tengelye mult szombaton az állomásról a városba vivő uton eltörött, minek folytán az autobusz felborult és utasai kisebb nagyobb szerencsétlenséget szenvedtek. Legsulyosabb sérülést ketten szenvedtek, akiket azonnal a kórházba szállitottak. Ezek közül az egyik Harmos Viktor győri német nyelvtanár, aki az elmult években varosunkban is tovább tartózkodott, mivel itt többeknek orát adott. Sérülése sulyos, de nem életveszélyes. A szerencsétlenség ismerősei és tanitvanyai körében nagy sajnálatot keltett a szimpatikus és kedves modern nyelvtanár iránt. Harmos Viktort Papán az Irgalmasok kórházában ápolják.

Saját készitményü BUTOROK

um.: **Háló- Ebédlő- Uri** és **Leány** szoba, valamint Iroda, Előszoba és Konyha berendezések, **Sezlon, Diván,** Szalongarnitura, Matrac, **Állólámpa, Facsillár, Zongoraszék,** Kottatartó, Állóruhafogas, Függönytartó, Virág és Könyvállvány stb., legnagyobb választékban és legolcsóbban kapható **„Iparosok Árucsarnokában“ Szombathely, Kisfaludy S.-u. 1. sz.**

Jótállással szállitunk az ország bármely részébe.

Tisza Kálmán

politikai és publicisztikai tanulmány.

3) Irta: **Vécsey Tamás.**

Erszélmileg abban különböztek a szabadelvűek a konzervativoktól, hogy ők a dinasztiától és a monarchiától idegenkedtek, módszerükben pedig: hogy politikájukat erőszakosan hajtottak végre. Az ellenvéleménynek az a kimeletlen legázolása és az értelmileg és erkölcsileg alantállónak az a mindenáron való megnyerése, melyre ők törekedtek nemcsak forradalmi, de önző célt is rejtett magában, mig a konzervativek közéleti szereplését, a dinasztiahoz és a pragmatikaszankcióhoz való feltétlen hűséz és a közelet erkölcsi alapjához való ragaszkodáson kivül az abszolut önzetlenség jellemezte. Tévedhettek politikai nézeteikben, de önző befolyások alatt sohasem állottak. Akár a népszerűtlenség jeges fuvallata dermesztette arcukat, akár a gyűlöség forró lángja perzselte azt, hazájukat mindig önzetlenül, sőt áldozatosan szolgálták, minthogy az igazi hazafiság mindig áldozatot, önzetlenséget és fegyelmezettséget követel az egyéntől, mig az alhazafiság hódolatot és jutalmat szerez haszonszomjának. »Az egyszerű ellenzék sorába állás — irja Széchenyi[1]) — minden legkisebb faradság nélkül már tapsot és éljent arat, mig az igazi hazafiság, — e ritka erényt illető koszoru — »egyedül, soha nem lankadó munkának és mi több, kimerithetetlen önmegtagadásnak lehet dija.« És valóban, az izgatások féktelenségére ellen kardot rántani, a sajtót megrendszabályozni, a megyegyűlések lázitó szónokait hűtlenségi perbe fogni, nemcsak kemény, de életveszélyes szerep volt, mig fanatizálni a népet s azt a maga sorsának intézésére lázitani és a hatalmon levők ellen uszitani nem volt nehéz és haladatos feladatnak bizonyult. A lázitóknak mindig könnyű a tömegeket önző céljaik szolgálatába állitani — meg a nóknak valódi érdekei ellenére is, mert a nép nem ismeri a történeti folyamatot, a törvényszerűséget, mely a meglevő helyzetet szülte, nincs mértéke a lehetőségek határairól és igy nemcsak elhiszi, hogy a hatalmasok elkergetése árán minden boldogság megvalósitható e földön, de hálatelten a vállát is odatartja hágcsóul, hogy a lazitók azon az diktatorajukhoz emelkedhessenek. Milyen nehéz feladat ezzel szemben az anarchiának ellentállani és mennyire népszerűtlen is, különösen ha az illetők a dinasztia érdekeivel is azonositottak magukat! Megmutatja Eszterházy Miklós és Pázmány Péter példája, kik sohasem tettek népszerűségre szert, pedig Magyarország fennmaradása körül nekik is nagy érdemük volt. Tisza Lajosnak, fiának és unokájának az esete is ezt bizonyitja. A gyűlöleg izzó lángja, csapdossag körül őket, önzetlen hazaszeretőüket féremagyarázzák ellenségeik, önfeláldozó tetteiket a rut haszonlesés gyalázza. — »midőn az alnacionalizmus szajnóseinek utjara virágot szór a tömeg, mert ahol a nemzet lelkivilagan seb van, ott mindig akad politikus, aki azt mélyitem igyekszik, hogy belőle éljen, a népszerűség napjának sugarában fürödve.[2])

A három Tisza közül Tisza Lajos volt a legnépszerűtlenebb, de talán ő volt a legkeményebb is. Fia Kálmán határozottsága és szivós akaratereje ellenére is sokat enyhit magatartásán taktikájával és diplomatikus finomságával, unokaja István pedig, bár épen olyan acélkeménységű és kizárólag nyilt sisakkal küzdő férfi, mint öregapja, amannal jobban fékezi indulatát. Igaz, hogy ő már nem a fütykösök korszakában élt! A nyerseségnek abban a visszataszitó világában — mély a negyvennyolc előtti időket jellemezte — kezfüskézel nem lehetett semmire sem menni. A kormány Tisza Lajost azért ültette az ólmosbotos Biharországa adminisztrátori székébe, mert tudta, hogy az nem ijed meg az árnyékától. De tudta róla azt is a kormány, hogy hiven, ingadozás nélkül fogja követni a birodalmi kancellár szándékát, ki az adminisztratori rend-szerrel nem a magyarság, mégcsak nem is a liberalizmus, hanem kizárólag a forradalmiság legyőzését célozta. Metternich ugyanis azt tartotta és ezt »Magyarország 1844 ben« c. [illegible] andumában kifejezésre is juttatta, hogy »Magyarország a forradalom poklának előcsarnokában van.« És Metternichnek ebben igaza volt. Az öreg kancellár, aki a 40-es években nem volt már sem merev autokrata, sem a rendiség változhatatlanságának hive, hanem a reformok barátja s aki a magyar átalakulas érdekeit képviselte az államtanácsban, nagyon jól látta meg, hogy a magyar ellenzék belekapcsolódott az általános európai forrongásba, midőn átvette az európai liberális oppositió programmját és hogy szolidaritást vállalt a francia-német és olasz nemzet forradalmi és egyházellenes törekvéseivel. Ki nem egyenlithető ellentétbe is került ez a forradalmi nemzedék elődei felfogásával és a magyarság egész multjával! Amig Kölcsey Ferenc honfi buval nézett a multba és a jövőbe, addig Bajza József a liberalis uj nemzedék publicistaja már kigunyolta a mult formáit, azokat elavultnak, szineit fakónak találta és csakis azok eltakaritásával remélte a jövendő nagyobb perspektiváját megnyithatni

Amidőn Metternich az adminisztratorokra vonatkozó rend[illegible] 11-én életbe leptette, Széchenyi már a legnagyobb kétségbeeséssel üdözött Kossuth ellen és az ellenzéken is szakadás állott be. A Pesti Hirlap szerkesztését ugyanis 1844. év második felében Kossuth Lajostól Szalay László vette át s ezzel a lap a centralisták közlönyévé lett, a megyerendszer pártjának pedig még szócsöve sem maradt. Ezt a kedvező körülményt akarta gróf Apponyi György a konzervativ zászlóbontással kihasználni. Midőn a főispánokat felhivta, hogy a közgyűléseken adjanak iranyt a tanácskozásoknak, hogy győzzék meg a közvéleményt a kormánynak a nemzet szükségleiei és óhajai iránti érzékéről — a felhivásnak a főispánoknak csak egy része volt hajlandó megfelelni.[1]) Apponyi erre a tétlenkedő főispánok melle 32 megyébe adminisztrátort nevezett ki, ami a megyékben nagy zavarokat idézett elő. A főispán ugyanis eddig nem volt számottevő tényező a vármegyében, hiszen nem élt ott, nem volt partja és kijelölő jogait is csak a közóhaj szerint szokta gyakorolni. Az adminisztrátor ezzel ellentétben köteles volt a megyében lakni, a kis és nagy gyűléseken elnökölni, a közigazgatast ellenőrizni, a megyék tulkapásait visszautasitani, a kormány rendeleteit végrehajtani, szóval befolyását minden téren érvényesiteni és a kormánynak partot szervezni. Az ellenzék már a partalakitasra való törekvésben is nagy sérelmet látott, mert nem jutott el odáig, hogy a kormánypart és az ellenzék közti küzdelmet: a mai parlamenti váltógazdasagot, a felelős kormányzat természetes járulékának tekintse. És mivel többségre jutása esetén sem remélhette, hogy a kormányzast átveheti, abban, hogy a kormány-többségre akart szert tenni, a nemzet ellenállasi erejének megsemmisitésére iranyzott törekvést látott.[2]) Az erélyesen szervezett és vezetett konzervativ párt azonban győzelmesen nyomult előre, ugyhogy Deák is, Wesselényi is aggodalmakkal voltak eltelve a sikerek lattára.[3]) Tény és való volt t. i., hogy Apponyi jelentékeny szamu és sulyu politikust tudott a kormány taborába gyűjteni, mert ennek a partnak bölcsőjénél is egy nagy eszme állott őrt: a renddel összekötött nemzeti haladás eszméje. Midőn Széchenyi később egy középpart megalakitásán faradozott s az ellenzék egy része Szentkirályi Móriccal az élén hajlandó is volt Kossuth mellőzésével fátyolt vetni az adminisztrátori sérelemre, ez a kibontakozási terv mégis megbukott, mert a párisi februári forradalom hatása alatt a magyar konzervativek éppugy elvesztették a fejüket, mint Metternich a bécsi udvar. Széchenyi hiába ajánlkozott fel a diktátornak a Kossuth 1848. marcius 3-i beszédében inditványozott reformok mozgalmának megfékezésére, Metternich nem fogadta el ajánlkozását. Ezzel a konzervativ párt végérvényesen letünt a porondról és Széchenyi belépett a Batthyány miniszteriumába.

Az adminisztrátorok ekkor leköszöntek és Tisza Lajos is visszavonult a magánéletbe a legutóbb Gesztely tartozékaiban, ahol 1856. augusztus 23-án fejezte be sokak által ócsarolt életét. Halála napját évtizedekig a legnagyobb kegyelettel ünnepelte meg özvegye és fiai: közül három: László (1829—1902), Kálmán (1830—1902) és Lajos (1832—1898), mert a negyedik fiu: [illegible] 1887 ben) apjával egy évben: 1856-ban elhunyt. A család kegyelete a szerető gondos apának szólt, aki egyébként konzervativ pártállása és cs. és kir. kamarási, meg főispáni helytartói méltósága dacára is, nem valami elnémetesedett magyarországi mágnásra, hanem a régi erdélyi főurak tipusára emlékeztetett. Hamisitatlan erős magyar hagyomány egyesült benne a kálvinista puritanizmusnak önmagától mindent számonkérő szigorával. Kastelyában nagyuri élet folyt, de magyar alföldi élet, mely közel esik a néphez, ahhoz az örök magyarságot képviselő Szalonta-vidéki néphez, mellyel »érintkezve, köztük lakva — irja Tisza Kálmán — töltöttem el gyermekkorom és ifjuságom legszebb éveit«.[1]) Ezek a gyermekévek tele voltak szebb boldog örömökkel, amelyeket a sors csak dedelgetett [illegible]inek: a gazdag, egészséges, okos és szép gyermekeknek ad, akik nem tudják, hogy a világ helyett egy földi paradicsomot ismernek meg. (Folyt. köv.)

1) Pol. Progr. 20. 1.

2) Gróf Andrássy Gyula: Az 1867-i kiegyezés.

1) B. Fiáth Ferenc: Életem és élményeim.

2) Halász Imre: i. m.

3) Lásd Wesselényi levelét Kossuthoz. Halász i. m. 159. lapján.

1) Biharvármegye monografiája. Előszó.

Tanitóválasztás. Tungli Pál kisköcski r. kath. kántortanitót a rédei róm. kath. iskolaszék egyhangulag kántortanitójává választotta

Zilahy Lajos beszámol Hollywoodi utjáról. Zilahy Lajos a »Sült a nap« és a »Tábornok« szerzője most érkezett vissza Hollywoodból, ahol a »Tábornok« filmesitését ellenőrizte. Zilahy Lajos a Szinházi Élet uj számában beszámol érdekes hollywoodi tapasztalatairól. A Szinházi Élet e heti számában Erdős Renée irt cikket Palásthy Irén ezüstlamé ruhájáról. Miss Magyarország bemutatja irásban és képben a tornászás kiskátéját. Vészy Margit novellája, Karinthy Frigyes, Móricz Zsigmond cikke, rengeteg aktuális riport és kép egészíti ki Incze Sándor népszerű hetilapjának e heti uj számát, amelynek egyik érdekessége az »Indiszkrét kérdések és indiszkrét válaszok« egy nagyon érdekes uj lélekemelő játék, amely érdekes folytatása Webster Hopkins könyvének, amely ugyancsak a Szinházi Életben jelent meg. Fényképes riport az uj valeerről. Nagy aktualis Sport, Társaság és Divat-rovat, külön harminckétoldalas gyermekujság és kottamelléklet, darabmelléklet: a Magyar Szinház idei nagysikerű szindarabja: »Alomkirálynő«. A Szinházi Élet egyes számának ára 1 pengő, negyedévi előfizetési dij 10 pengő. Kiadóhivatal Budapest VI. Aradi-utca 8. szám.

A kritika joga. Régi dolog, hogy a kritikat el kell birni, a kritika jogos, ha annak szüksége látszik, sőt a kritika kell, szükséges valami. Kritika nélküli nincs egészséges állapot, nincs fejlődés, nincs tiszta közélet. A kritikáért senkinek sincs joga haragudni, még csak neheztelni sem lehet érte. Kritikát kap minden közéleti férfiu, aki közpályán működik, ezzel számolnia kell, mert ezt el nem kerülheti. Kritikának van kitéve még a miniszterelnök is, a miniszterek is. Sokszor bukott mar miniszter, mert a kritikat nem birta meg. Mi lenne, ha nem lenne jogos a kritika. Enélkül nem lenne soha tiszta a közélet, ami még igy is sok esetben nagyokat botlik. Kritika volt, van és lesz örökké. És ha valaki ezért haragszik, az az ő baja. Kritikus.

Felülnzettek a Mária kongregácló farsangi estélyén. Szabó Károly 10 P, Tóth István intéző, Abrahám István, dr. Pintér József, dr. Horváth Károly 5 P, Mórocz Emilián, Stanics Fulgent 3 P, ifj. Berkes János, özv. Gayer Gyuláné 2 P, Kövesi Paula, Fördős Imre. Szabó Károlyné, Mayer István, dr. Gerlits Elek, N. N., Csoknyai József 1·50 P, ifj. Szita György, N. N. 1·20 P, Kovacs Gyula, Németh István, Reich Imréné, Szalay Marinka 1 P, Nagy József, Kuthy Manci 70 fillér, Nagy Gizella, N. N., N. N. 50 fillér, N. N. 40 fillér, N. N., N. N., N. N., N. N. 20 fillér, Molnár Bertalan 2 P. A szives felülfizetőknek ezuton is hálás köszönetet mond a Vezetőség

Nádtoz villanyerőg berendezett könyvnyomdájában, Celldömölk